

bogen. Kristian Møller kan som de fleste andre memoireskribenter opholde sig ved mange detaljer fra barndomstiden, hvorimod aspekter af det, der for andre er mest interessant, nemlig begivenheder og strukturer fra karrierens højdepunkter, omtales sparsomt.

Kristian Møller er cand.polit. fra 1936, og hans løbebane var embedsmandens, inden han kom ind i bankfaget. Valutacentralen og Brødkornskontoret var de offentlige foretagender, han arbejdede i, inden han fra 1947, efter et mellemspil som kontorchef i Pressens Fællesindkøb fra 1943, blev direktør i Danske Bankers Fællesrepræsentation. Han skal have tak for hvert et ord, han har skrevet om sin banktid. Bankdirektører plejer at udtrykke sig i fødselsdagsinterviews med søndagsbladene journalister, og da ofte blot kommenterende den øjeblikkelige økonomiske situation i landet.

Det var i Kristian Møllers direktørtid, at Andelsbanken kom af med sit A.m.b.A. og blev et A/S i stedet for. Grunden var den nødvendige tilpasning til EF; men sin vigtigste opgave løste han måske, da boligfinansieringen blev lagt om 1958/59. Andelsbanken kunne med sin særlige karakter ikke komme med i Provinsbankernes Reallånefond, der havde monopol på at yde 3. prioritets obligationslån til parcelhuse i provinsen. Kristian Møller tog i denne vanskelige situation initiativ til sammen med Arbejdernes Landsbank at lave Landsbankernes Reallånefond, som han med lidt besvær fik igennem hos boligminister Kaj Bundvad.

I øvrigt følger man Kristian Møller fra barndommen i det jyske lærerhjem til afslutningen på den udadvendte virksomhed som formand for bestyrelsen i Jyllands-Posten A/S. Der er ikke noget tilknappet over ham. Hans fortælleglæde er stor og hans fremstil-

lingsform fængslende, bl.a. optrænet gennem hans omfattende produktion af bankjubilæumsskrifter, især skrevet i 1950'erne. Bogens titel er dækkende i den forstand, at den peger på Kristian Møllers stærke selvoptagethed, men samtidig antyder den også – hvad der selvfølgelig er meningen – at han ikke er uden selvironi. Man må undre sig over, at han har valgt at fortælle hele historien i detaljer om sin afgang fra Pressens Fællesindkøb efter krigen. Som sagen er fremstillet, er den belastende for institutionens direktør, der dog tydeligt var en syg mand. Det er mærkeligt, at det er så magtpåliggende for Kristian Møller at få sig renvasket i den sag; lidt selvhævdende og ubarmhjertigt.

En smule small-talk om turistoplevelser o.lign. får man med i købet. Politik har han ikke interesseret sig særligt for; hvad der slipper ud mellem sidebenene tyder på en urokelig placering til højre i spektret.

Men tak for bogen, Kristian Møller. Lad de, der har mod og evne, skrive erindringer. Historievidenskaben vil i hvert fald værdsætte det.

Ib Gejl

Livet i Vedersø præstegård. Om Lise og Kaj Munk. Ved Bjarne Nielsen Brovst. (Poul Kristensens Forlag, 1980). 104 s.

»Radiointeressen vil falde bort af sig selv --- jeg tror ikke på fjernsynet---« udtalte Kaj Munk engang i et interview, idet han samtidig pegede på, at de to medier – hvoraf han af gode grunde kun oplevede det ene – var surrogater for den personlige kontakt mellem mennesker. Det er påstande, der er hørt før, og som det er let at smile ad i dag – også på baggrund af, at Munks forfatterskab og hans miljø til

de seneste år med mellemrum er dyrket og behandlet i såvel radio som TV. Radioen har i øvrigt i sit stemmearkiv den eneste bevarede optagelse med Munks stemme: mindetalen ved Johannes Poulsens død i oktober 1938. Forholdet spiller en vis rolle i Nielsen Brovsts bog; men det er ellers et andet ærinde, han er ude i. Med baggrund i avisartikler, en samtale med Lise Munk, breve m.v. vil han give et billede af Kaj Munk i den egn, hvor han havde sit gejstlige virke. Det er lykkedes udmærket, og for dem, der husker Munk og hans fremtrædelsesformer i 30'erne, er det som påny at kigge ind ad vinduerne til noget, som mange dengang var stærkt optaget af: den levende, pågående stil, de stærke standpunkter, den naturlige skyhed over for nysgerrige, som det undertiden var direkte ubehageligt at møde – alt sammen vel ikke noget nyt, men dog her sat ind i en sammenhæng, som kan være en forklaring. Munk havde betydelige talenter, også for omgang med mennesker, talenter, som fandt det smukkeste udtryk i hans forhold til sognebørnene i det fattige vestjyske pastorat. Bogen rummer flere eksempler herpå. Det hele oplyses af en mængde fortræffelige fotografier, hvoraf adskillige ikke tidligere synes at have været bragt. Der sluttet med en bibliografi over Munkudsendinger i Danmarks Radio 1938-80, som er bevaret i stemmearkivet.

Finn H. Lauridsen

Jens Vester Christensen: *Hønsedren-gen. Barndomserindringer fra Salling Østergaard omkring 1925.* (Poul Kristensens forlag, Herning, 1980). 39 s. ill.

Den foreliggende bog er en beskrivelse af, hvordan livet levedes på Øster-

gaard omkring året 1925. Den kan ikke betegnes som en fuldgyldig beskrivelse af, hvordan forholdene var for de ansatte på en herregård i mellemkrigstiden, men som hvordan en 12-årig hønsedreng oplevede sin arbejdsplads. Alle grupper i det lille samfund, som Østergaard dannede, bliver beskrevet, og både boligforhold, arbejdsforhold og ikke mindst rangfølgen inden for dette minisamfund omtales. Bogen er skrevet i en meget knap og nøgtern stil, som til trods herfor er meget billeddannende. Barndomserindringen står som en smuk hyldest til den i 1516 af Lucas Krabbe grundlagte Salling Østergaard.

Henrik Vedel-Smith

Jon Jensen Kolding: *En ny Danmarksbeskrivelse 1594.* Oversat og kommenteret af Allan A. Lund. (Wormianum, 1980). 142 s.

I de senere år er man kommet ind på at genudgive ældre historiske værker, nogle i faksimile, og bøger, der tidligere har været vanskeligt tilgængelige, kan nu komme i alles hånd. Til disse hører Jon Jensen Koldings bog. Titlen dækker ikke indholdet, da den mere fortæller om dansk historie end om landets topografi, og det var det, der førte forfatteren i ulykke, idet han havde omtalt svenskerne så hårdt, at de officielt klagede over hans skrift. Formynderregeringen for den unge Christian 4. ønskede ikke forviklinger med Sverige og skred ind med en straf, der tilsyneladende var hård for at berolige Sverige, men i virkeligheden slap Jon Kolding let med at blive suspenderet fra sit embede som sognepræst i Gamst et halvt år. Udgiveren mener, at han betragtede straffen som uretfærdig, men om hans følelser ved man vist ikke meget. Bortset fra hans udfald mod